

Paulina ŁAZUTKA*

Współdziałanie gmin uzdrowiskowych w formie związku celowego jako przykład wielopostaciowości form wykonywania zadań z zakresu administracji publicznej

Wprowadzenie

Obecnie, w realiach rosnących wymagań wobec standardów wykonywania zadań publicznych przez jednostki samorządu terytorialnego, instytucja współdziałania zyskuje na znaczeniu. Niejednokrotnie pełni ona funkcję pomocniczą, będąc odpowiedzią na tzw. samotność jednostek samorządu terytorialnego, bowiem jak pisał śp. profesor Jan Boć, bez współdziałania byłyby one nie tylko osobne, ale i odizolowane¹. Współdziałanie staje się zatem instytucją, która ma możliwość bezpośredniego wpływu na dynamiczny rozwój współpracujących jednostek oraz maksymalizację efektywności i podnoszenie jakości wykonywanych przez nie zadań publicznych.

Jedną z podstawowych cech współdziałania jest jego dobrowolność. Jednostki samorządu terytorialnego mają pełną dowolność przy podejmowaniu decyzji, czy dane zadanie będzie przez nie realizowane samodzielnie, czy też za pomocą którejś z form współdziałania, bądź to publicznoprawnej, bądź też prywatnoprawnej. Uwzględniony powinien zostać jednak bezwzględnie aspekt skuteczności działania, bowiem przekłada się on bezpośrednio na efektywność działania danej jednostki samorządu terytorialnego.

Współdziałanie gmin czy szerzej – jednostek samorządu terytorialnego było przedmiotem licznych opracowań naukowych², wśród nich jednak trudno do-

* Uniwersytet Łódzki, Wydział Prawa i Administracji, e-mail: paulina.lazutka@o2.pl.

¹ J. Boć, *Pięć podstawowych problemów samorządu terytorialnego*, [w:] *Studia nad samorządem terytorialnym*, red. A. Błaś, Wrocław 2002, s. 45.

² Zob. np.: B. Jaworska-Dębska, *Model prawny współdziałania w systemie samorządu terytorialnego*, [w:] *Administracja publiczna u progu XXI wieku. Prace dedykowane prof. zw. dr hab. Janowi Szreniawskiemu z okazji jubileuszu 45-lecia pracy naukowej*, red. Z. Niewiadomski, Przemysł 2000; M. Ofiarska, *Formy publicznoprawne współdziałania jednostek samorządu terytorialnego*, Warszawa 2008; *Formy współdziałania jednostek samorządu terytorialnego*, red. B. Dolnicki, Warszawa 2012; P. Łazutka, *25 lat współdziałania jednostek samorządu terytorialnego w Pol-*

szukać się takich, które szczególną uwagę poświęciłyby współdziałaniu gmin uzdrowiskowych. Problematyka ta jest bez wątpienia godna uwagi, bowiem gminy uzdrowiskowe, jako gminy wykonujące zadania o szczególnym charakterze, konfrontowane są z dodatkowymi obciążeniami, wykraczającymi poza katalog zadań własnych gmin umieszczony w art. 7 ustawy o samorządzie gminnym³. Celem niniejszego opracowania będzie zatem przedstawienie współdziałania gmin uzdrowiskowych w formie związku celowego w kontekście realizowania przez nie obowiązku wynikającego z art. 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych⁴.

Gmina uzdrowiskowa

Poza gminami posiadającymi podstawowy zakres działania, określony w art. 7 u.s.g., polski ustawodawca wprowadził mocą art. 38 u.s.g. gminy wykonujące zadania o szczególnym charakterze. W obecnym stanie prawnym istnieją dwa rodzaje takich gmin, tj. miasto stołeczne Warszawa⁵ oraz gminy uzdrowiskowe⁶ funkcjonujące w oparciu o ustawę o uzdrowiskach. Gminy uzdrowiskowe posiadają kilka cech szczególnych, które pozwalają odróżnić je od „gmin zwykłych”, czyli nieposiadających przymiotu gmin uzdrowiskowych.

Po pierwsze, gmina uzdrowiskowa to gmina, której obszarowi lub jego części został nadany status uzdrowiska. Uzdrowisko zaś to obszar, na którego terenie prowadzone jest lecznictwo uzdrowiskowe, wydzielony w celu wykorzystania i ochrony znajdujących się na jego obszarze naturalnych surowców leczniczych.

Po drugie, poza zadaniami uniwersalnymi, wskazanymi w u.s.g., gmina uzdrowiskowa wykonuje dodatkowe zadania publiczne. Do katalogu tych zadań dodatkowych zaliczyć można zadania własne związane z zachowaniem funkcji leczniczych uzdrowiska. W szczególności chodzi tu o: gospodarkę terenami, z uwzględnieniem potrzeb lecznictwa uzdrowiskowego, ochrony złóż naturalnych surowców leczniczych oraz budowy lub innych czynności zabronionych w poszczególnych strefach ochrony uzdrowiskowej; ochronę warunków naturalnych uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej oraz spełniania wymagań w zakresie dopuszczalnych norm zanieczyszczeń powietrza, natężenia ha-

sce w formie związku celowego. Analiza obecnego stanu prawnego i postulaty de lege ferenda, [w:] Prawne problemy samorządu terytorialnego z perspektywy 25-lecia jego funkcjonowania, red. B. Jaworska-Dębska, R. Budzisz, Warszawa 2016.

³ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, Dz.U. z 2017 r., poz. 1875 (dalej: u.s.g.).

⁴ Dz.U. z 2017 r., poz. 1056 z późn. zm. (dalej: ustawa o uzdrowiskach).

⁵ Ustawa z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy, Dz.U. z 2015 r., poz. 1438 z późn. zm.

⁶ Historia powstawania uzdrowisk w Polsce została przedstawiona w opracowaniu: K. Sikora, *Szczególny status gmin uzdrowiskowych w Polsce*, „Studia Iuridica Lublinensia” 2014, nr 23, s. 107–124.

łasu, odprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, gospodarkę odpadami, emisję pól elektromagnetycznych; tworzenie warunków do funkcjonowania zakładów i urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego oraz rozwoju infrastruktury komunalnej w celu zaspokajania potrzeb osób przebywających w gminie w celu leczenia uzdrowiskowego oraz tworzenie i ulepszanie infrastruktury komunalnej i technicznej przeznaczonej dla uzdrowisk lub obszarów ochrony uzdrowiskowej.

Po trzecie, w gminach uzdrowiskowych działa stała komisja uzdrowiskowa. Jest ona powoływana przez radę gminy, która określa jej przedmiot działania i skład osobowy. Komisja uzdrowiskowa jest organem opiniodawczo-doradczym rady gminy w sprawach dotyczących uzdrowiska oraz obszaru ochrony uzdrowiskowej. Do zadań komisji uzdrowiskowej należy w szczególności opiniowanie: projektu operatu uzdrowiskowego, projektu statutu uzdrowiska lub statutu obszaru ochrony uzdrowiskowej, projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących tereny wchodzące w skład stref ochrony uzdrowiskowej, gminnych programów ochrony środowiska, projektów programów zamierzeń inwestycyjnych gminy dotyczących obszaru uzdrowiska oraz obszaru ochrony uzdrowiskowej.

Po czwarte, gminy uzdrowiskowe podlegają dodatkowemu nadzorowi ze strony ministra właściwego do spraw zdrowia w przedmiocie spełniania przez ich obszar lub też część ich obszaru wymagań wskazanych w ustawie. W tym celu gmina składa do ministra właściwego do spraw zdrowia nie rzadziej niż raz na 10 lat operat uzdrowiskowy potwierdzający spełnianie przez nią wymogów ustawowych. Minister do spraw zdrowia prowadzi ponadto rejestr uzdrowisk i obszarów ochrony uzdrowiskowej.

Po piąte, do nazwy miejscowości, w której granicach administracyjnych znajduje się obszar uzdrowiska, może zostać dodany odpowiednio wyraz „zdrój”, jeżeli podstawą leczenia uzdrowiskowego są wody lecznicze, lub wyraz „cieplice” bądź „uzdrowisko termalne”, jeżeli podstawą leczenia uzdrowiskowego są wody termalne.

Wśród innych cech wyróżniających gminę uzdrowiskową od „gminy zwykłej” można wskazać prawo do pobierania opłaty uzdrowiskowej, która jest dodatkowym dochodem gminy uzdrowiskowej. Prawo do jej poboru uzasadniane jest obowiązkiem szczególnego dbania o środowisko naturalne oraz infrastrukturę uzdrowiskową.

Współdziałanie publicznoprawne w gminach uzdrowiskowych

Współdziałanie, co zaznaczono powyżej, charakteryzuje się co do zasady dobrowolnością. Wyjątkiem od tej reguły jest ust. 4 art. 64 u.s.g., który stanowi, że obowiązek utworzenia związku może być nałożony tylko w drodze ustawy, która określa zadania związku i tryb zatwierdzenia jego statutu. Ustawodawca jednoznacznie przesądza w tym przepisie o dopuszczalności tworzenia związków obligatoryjnych. Podzielić należy formułowany w doktrynie pogląd, że związek może być tworzony z mocy ustawy, ale również obowiązek utwo-

rzenia związku może być nałożony na gminy w drodze ustawy⁷. Analogicznych rozwiązań brak w ustawie o samorządzie powiatowym⁸, niemniej jednak luka ta nie powinna stanowić przeszkody dla ustawowego nałożenia na powiaty obowiązku utworzenia związku, gdyż ustawodawca nie potrzebuje upoważnienia ustawowego do nałożenia takiego obowiązku inną ustawą⁹. W efekcie tego należy dopuścić zarówno możliwość tworzenia obligatoryjnych związków międzygminnych, jak i obligatoryjnych związków powiatów i obligatoryjnych związków powiatowo-gminnych. Tworzenie takich związków należy traktować jako wyjątek, co skutkuje niemożliwością stosowania wykładni rozszerzającej względem art. 64 ust. 4 u.s.g.

Przykładem dla praktycznego zastosowania art. 64 ust. 4 u.s.g. jest art. 3 ustawy o uzdrowiskach, który zobowiązuje gminy uzdrowiskowe do współdziałania w formie związku lub porozumienia. Punktem wyjścia dla interpretacji tego przepisu powinny być dyrektywy wykładni językowej, które mają na celu przedstawienie kontekstu językowego. Zgodnie z literalnym brzmieniem przepisu współdziałanie powinno zostać podjęte, ilekroć granice uzdrowiska albo obszaru ochrony uzdrowiskowej pokrywają się z granicami administracyjnymi więcej niż jednej gminy lub wykraczają poza nie. Zaimek „ilekroć”, oznaczający zależność zachodzącą między regularnie powtarzającymi się faktami, należy traktować jako synonim takich zwrotów jak: „ile razy”, „zawsze gdy” czy „za każdym razem”. Jest to niewątpliwie wyrażenie o charakterze bezwzględny. Oznacza ono, że gmina, której taki obowiązek dotyczy, nie ma możliwości uchylecia się od niego, jeżeli spełnia określone ustawowo przesłanki.

Treść art. 3 ustawy o uzdrowiskach wprowadza jedną przesłankę będącą podstawą dla współdziałania obligatoryjnego. Aby takie współdziałanie mogło zaistnieć, granice uzdrowiska albo obszaru ochrony uzdrowiskowej muszą się pokrywać z granicami administracyjnymi więcej niż jednej gminy lub wykraczać poza nie. Istnieją zatem dwie możliwości. Po pierwsze, granice uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej pokrywają się z granicami administracyjnymi więcej niż jednej gminy. Innymi słowy, uzdrowisko lub obszar ochrony uzdrowiskowej obejmuje całkowity teren administracyjny co najmniej dwóch gmin. Po drugie natomiast granice uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej wykraczają poza teren administracyjny jednej gminy. W obu wskazanych przypadkach zadania uzdrowiskowe przewidziane w ustawie o uzdrowiskach wykonywane są przez co najmniej dwie gminy.

W sytuacji gdy ustawowa przesłanka zostanie spełniona, gminy, na których obszarach lub ich częściach znajduje się uzdrowisko lub obszar ochrony uzdrowiskowej, zobowiązane są do wykonywania praw i obowiązków przewidzianych

⁷ K. Bandarzewski, *Art. 64*, [w:] *Ustawa o samorządzie gminnym. Komentarz*, red. P. Chmielnicki, Warszawa 2013, s. 780.

⁸ Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, Dz.U. z 2017 r., poz. 1868.

⁹ Tak B. Jaworska-Dębska, *Współdziałanie jednostek samorządu terytorialnego w wybranych formach publicznoprawnych a ich samodzielność* (artykuł w druku).

w ustawie o uzdrowiskach w trybie i na zasadach, o których mowa w art. 64–74 u.s.g. Ustawa stanowi zatem jasno, że obowiązek współdziałania może dotyczyć wyłącznie zadań określonych bezpośrednio w ustawie o uzdrowiskach. Nie ulega więc wątpliwości, że przepis ten nie ma zastosowania do współdziałania gmin w przedmiocie wykonywania przez nie zadań publicznych nałożonych art. 7 u.s.g., nawet wówczas, gdy na obszarze tych gmin znajduje się uzdrowisko lub obszar ochrony uzdrowiskowej. Innymi słowy, obowiązek współdziałania ustawodawca ogranicza wyłącznie do zadań o charakterze uzdrowiskowym, pozostawiając decyzję o podjęciu współdziałania w pozostałym zakresie działania do swobodnego uznania gmin.

W art. 3 ustawy o uzdrowiskach ustawodawca rozstrzygnął również o dopuszczalnych formach, w jakich takie współdziałanie obligatoryjne może się odbywać. Wskazany zakres przepisów u.s.g. przesądza jednoznacznie, że może to być forma związku celowego lub porozumienia publicznoprawnego. Wybór formy współdziałania należy jednak do zainteresowanych gmin. Bezwzględnie wykluczone zostały formy prywatnoprawne (np. stowarzyszenie gmin) i formy mieszane (np. partnerstwo publiczno-prywatne). Taką decyzję ustawodawcy należy uznać za słuszną. Podyktowana jest ona bez wątpienia względami należytego zabezpieczenia wykonywania zadań publicznych o szczególnym charakterze, tj. zadań uzdrowiskowych. Zarówno forma związku celowego, jak i porozumienia dedykowane są wspólnemu wykonywaniu zadań publicznych, kiedy to np. stowarzyszenia dotyczą współdziałania w celu wspierania idei samorządu terytorialnego oraz obrony wspólnych interesów.

Przy interpretacji art. 3 ustawy o uzdrowiskach warto zwrócić uwagę również na wykładnię funkcjonalną, która odwołuje się do celu, jaki ma realizować ten przepis. Bez wątpienia głównym celem jest w tym przypadku należyte wykonywanie zadań uzdrowiskowych. Ze względu na ich duże zróżnicowanie (m.in. odpowiednia gospodarka terenami uzdrowiska i obszarami ochrony uzdrowiskowej, ochrona warunków naturalnych, dbanie o przestrzeganie norm ochrony środowiska oraz tworzenie warunków do funkcjonowania zakładów i urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego), jak również znaczenie dla społeczeństwa, które może korzystać z niewątpliwych walorów naturalnych i przyrodniczych uzdrowisk i obszarów ochrony uzdrowiskowej, ważne jest, aby zakres zadań uzdrowiskowych i spraw z nimi związanych był jednolicie wypełniany w ramach uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej. Realizację tego celu zapewnia instytucja obligatoryjnego związku celowego. Powołanie takiego związku z jednej strony zapewni odpowiednią standaryzację wykonywania zadań uzdrowiskowych, z drugiej natomiast pozwoli na równomierny rozwój całego uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej.

Zarówno wynik wykładni językowej, jak i wykładni funkcjonalnej pozwala uznać, że art. 3 ustawy o uzdrowiskach jest podstawą prawną dla tworzenia obligatoryjnych związków celowych. Za takim rozumieniem tego przepisu opowiedzia się również doktryna, wskazując, że cechy obligatoryjnego związku wykazują gminy wykonujące prawa i obowiązki przewidziane w ustawie o uzdro-

wiskach, w sytuacji gdy granice uzdrowiska albo obszaru ochrony uzdrowiskowej pokrywają się z granicami administracyjnymi więcej niż jednej gminy¹⁰. Zabieg zastosowany przez ustawodawcę w art. 3 należy ocenić bardzo pozytywnie, bowiem jest on głęboko merytorycznie uzasadniony troską o należyte wykonywanie zadań i spraw uzdrowiskowych. Niedosyt pozostawia jednak redakcja samego przepisu, która, aby móc odczytać jego odpowiedni sens i cel, skłania do przeprowadzania zabiegów interpretacyjnych.

Obecnie w Polsce istnieje 45 uzdrowisk. Analiza ich statutów pozwala zauważyć, że obszar funkcjonujących uzdrowisk nie przekracza granicy administracyjnej jednej gminy, co sprawia, że nie ma podstaw prawnych do praktycznego zastosowania współdziałania obligatoryjnego, o którym mowa w art. 3 ustawy o uzdrowiskach. Nie wyklucza to jednak możliwości współpracy gmin uzdrowiskowych w ramach współdziałania dobrowolnego w przedmiocie wykonywania zadań publicznych z art. 7 u.s.g. Szczególne znaczenie ma tutaj współdziałanie przy wykonywaniu zadań z zakresu ochrony środowiska. Spośród 207 działających związków międzygminnych aż 172 wykonują zadania z zakresu ochrony środowiska lub zadania z elementami ochrony środowiska. Stanowi to blisko 83% wszystkich działających obecnie związków międzygminnych¹¹. Wśród tych związków bez wątpienia są liczne, w których uczestniczą gminy uzdrowiskowe.

Przykładem dla współdziałania z udziałem gmin uzdrowiskowych w formie dobrowolnego związku celowego jest Związek Gmin Krynicko-Popradzkich z siedzibą w Muszynie. Związek został utworzony w 2007 r., ponieważ ze względów ekonomicznych i technicznych poszczególne gminy nie były w stanie indywidualnie sprostać realizacji zadań z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego, ochrony środowiska, rozwoju społecznego i gospodarczego. Związek ten tworzy sześć gmin województwa małopolskiego: Krynica-Zdrój, Łabowa, Muszyzna, Piwniczna-Zdrój, Rytro i Stary Sącz. Zadaniem związku jest podejmowanie działań na rzecz rozwoju gospodarki turystycznej i usług uzdrowiskowych oraz realizacja Strategii Rozwoju Produktu Turystycznego Perły Doliny Popradu na obszarze gmin tworzących związek w szczególności poprzez: promocję regionu; pozyskanie środków krajowych i zagranicznych na realizację regionalnych przedsięwzięć w zakresie: rozwoju infrastruktury technicznej, ochrony środowiska i działań proekologicznych, wykorzystywania miejscowych zasobów naturalnych, budowy bazy sportowo-rekreacyjnej oraz obiektów towarzyszących; jak również podejmowanie działań na rzecz rozwoju kultury i tradycji regionalnych¹².

Obecnie związek uczestniczy w realizacji dwóch dużych projektów. Pierwszy z nich to projekt w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Woje-

¹⁰ K. Bandarzewski, *op. cit.*, s. 781.

¹¹ P. Łazutka, *Związek jednostek samorządu terytorialnego jako podmiot wykonujący zadania publiczne z zakresu ochrony środowiska*, [w:] *Problemy pogranicza prawa administracyjnego i prawa ochrony środowiska*, red. M. Stahl, P. Korzeniowski, A. Kaźmierska-Patrzyzna, Warszawa 2017, s. 25.

¹² Por. § 10 Statutu Związku Gmin Krynicko-Popradzkich, Dz.Urz. Woj. Małopolskiego z 2016 r., poz. 458.

wództwa Małopolskiego na lata 2014–2020 pt. „Sposoby poszukiwania synerгии pomiędzy dziedzictwem przyrodniczym Popradzkiego Parku Krajobrazowego a rozwojem społeczno-gospodarczym obszaru oraz edukacja ekologiczna”. Jest on współfinansowany przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego. Całkowita wartość projektu to prawie 900 tys. zł, z czego ponad 130 tys. zł stanowi wkład własny związku. Głównym celem projektu jest rozpoznanie obszarów cennych przyrodniczo oraz szlaków migracyjnych zwierząt na obszarze gmin. Efektem tego będzie możliwość rozwoju turystyki na obszarach cennych przyrodniczo¹³.

Drugim projektem realizowanym przez związek jest projekt „Uzdrowiska pogranicza polsko-słowackiego jako rozpoznawalny w skali Europy obszary realizacji turystyki zdrowotnej – etap I – budowa pętli rowerowej łączącej miejscowości uzdrowiskowe Doliny Popradu”. Jest on realizowany w ramach programu Interreg V-A Polska–Słowacja 2014–2020. Związek jest obok gminy Muszyzna partnerem wiodącym projektu. Przedmiotem projektu jest połączenie pętla rowerową (częściowo budowaną, częściowo prowadzoną po istniejących odcinkach mało uczęszczanych dróg) uzdrowiskowych miejscowości pogranicza polsko-słowackiego. Jest to pierwszy etap tworzenia rozpoznawalnego w skali Europy obszaru o unikatowych zasobach turystycznych oraz leczniczo-rehabilitacyjnych opartych na wartościach przyrodniczo-krajobrazowych, wielokulturowym dziedzictwie oraz duchowości i tradycjach mieszkańców Doliny Popradu. Docelowo działania powinny doprowadzić do wykreowania rozpoznawalnej polsko-słowackiej marki uzdrowisk popradzkich¹⁴. Wartość całego przedsięwzięcia to ponad 5 mln euro, z czego udział Związku Gmin Krynicko-Popradzkich przekracza 2 mln euro¹⁵.

Wnioski

Pomimo braku obligatoryjnych związków celowych tworzonych w oparciu o art. 3 ustawy o uzdrowiskach współdziałanie gmin uzdrowiskowych istnieje i przynosi wymierne efekty. Przywołane powyżej projekty, realizowane przez Związek Gmin Popradzko-Krynickich, to poważne, wielomilionowe przedsięwzięcia, które mają niebagatelny wpływ na rozwój nie tylko poszczególnych gmin uzdrowiskowych uczestniczących w związku, ale również na rozwój całego regionu. Skala tych działań pokazuje, że współdziałanie nie jest pustym fraze-sem. Właściwie pokierowane i zorganizowane może mieć decydujący wpływ na skuteczną i efektywną realizację zadań publicznych. Daje ono również asumpt do angażowania się w projekty, które dla pojedynczych gmin są trudno dostępne. Ponadto należy zaznaczyć, że współdziałanie otwiera gminy na współpracę z zagranicznymi partnerami, poszukiwanie nowych źródeł finansowania oraz

¹³ <http://cms33.vpo87.iat.pl/pl/857/0/sposoby-poszukiwania-synergii.html> (25.11.2017).

¹⁴ <http://cms33.vpo87.iat.pl/pl/858/0/uzdrowiska-pogranicza-polsko-slowackiego.html> (25.11.2017).

¹⁵ Kwota ta w 85% pochodzi z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, 15% (blisko 400 tys. euro) zaś to wkład własny związku.

na działania mające na celu wzrost konkurencyjności poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego.

Bibliografia

Akty prawne

- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, Dz.U. z 2017 r., poz. 1875.
Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, Dz.U. z 2017 r., poz. 1868.
Ustawa z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy, Dz.U. z 2015 r., poz. 1438 z późn. zm.
Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych, Dz.U. z 2017 r., poz. 1056 z późn. zm.
Statut Związku Gmin Krynicko-Popradzkich, Dz.Urz. Woj. Małopolskiego z 2016 r., poz. 458.

Opracowania

- Bandarzewski K., *Art. 64, [w:] Ustawa o samorządzie gminnym. Komentarz*, red. P. Chmielnicki, Warszawa 2013.
Boć J., *Pięć podstawowych problemów samorządu terytorialnego, [w:] Studia nad samorządem terytorialnym*, red. A. Błaś, Wrocław 2002.
Formy współdziałania jednostek samorządu terytorialnego, red. B. Dolnicki, Warszawa 2012.
Jaworska-Dębska B., *Model prawny współdziałania w systemie samorządu terytorialnego, [w:] Administracja publiczna u progu XXI wieku. Prace dedykowane prof. zw. dr hab. Janowi Szreniawskiemu z okazji jubileuszu 45-lecia pracy naukowej*, red. Z. Niewiadomski, Przemysł 2000.
Jaworska-Dębska B., *Współdziałanie jednostek samorządu terytorialnego w wybranych formach publicznoprawnych a ich samodzielność (artykuł w druku)*.
Łazutka P., *25 lat współdziałania jednostek samorządu terytorialnego w Polsce w formie związku celowego. Analiza obecnego stanu prawnego i postulaty de lege ferenda, [w:] Prawne problemy samorządu terytorialnego z perspektywy 25-lecia jego funkcjonowania*, red. B. Jaworska-Dębska, R. Budzisz, Warszawa 2016.
Łazutka P., *Związek jednostek samorządu terytorialnego jako podmiot wykonujący zadania publiczne z zakresu ochrony środowiska, [w:] Problemy pogranicza prawa administracyjnego i prawa ochrony środowiska*, red. M. Stahl, P. Korzeniowski, A. Kaźmierska-Patrzyzna, Warszawa 2017.
Ofiarska M., *Formy publicznoprawne współdziałania jednostek samorządu terytorialnego*, Warszawa 2008.
Sikora K., *Szczególny status gmin uzdrowiskowych w Polsce*, „Studia Iuridica Lublinensia” 2014, nr 23.

Źródła internetowe

- <http://cms33.vpo87.iat.pl/pl/857/0/sposoby-poszukiwania-synergii.html> (25.11.2017).
<http://cms33.vpo87.iat.pl/pl/858/0/uzdrowiska-pogranicza-polsko-slowackiego.html> (25.11.2017).

COOPERATION OF SPA MUNICIPALITIES IN THE FORM OF A JOINT AUTHORITY AS AN INSTANCE OF VARIETY OF FORMS OF PERFORMING TASKS IN THE AREA OF PUBLIC ADMINISTRATION

Abstract: The issue of cooperation of spa municipalities has not been subject to thorough analyses on the part of the doctrine. The author presents the characteristics of spa municipalities and analyzes the obligation of cooperation of communes, resulting from Art. 3 of the Act of 28 July 2005 on spa treatment, health resorts and areas of spa protection as well as on spa municipalities.

Keywords: SPA MUNICIPALITIES, COOPERATION, GOAL-ORIENTED UNION